

Spis treści

Wykaz ważniejszych skrótów	12
1. Immunopatogeneza chorób alergicznych wieku dziecięcego — <i>Andrzej Boznański, Ewa Willak-Janc</i>	13
2. Astma oskrzelowa — <i>Andrzej Boznański, Wanda Balińska, Hanna Danielewicz, Małgorzata Kajderowicz-Kowalik, Barbara Sozańska, Iwona Wójcik</i>	23
Rys historyczny	23
Definicje. Patomechanizmy. Klasyfikacja	25
Epidemiologia	35
Umieralność i hospitalizacje	42
Czynniki ryzyka	43
Czynniki genetyczne	43
Infekcje wirusowe	45
Zanieczyszczenie środowiska	49
Dym tytoniowy	49
Płeć i grupa etniczna	50
Odpływ żołądkowo-przełykowy	51
Mała masa urodzeniowa	52
Dieta	52
Otyłość	52
Alergeny środowiskowe	52
Pyłki roślin	54
Wysiłek fizyczny	54
Czynniki ryzyka zgonu	55
Diagnostyka i monitorowanie przebiegu	56
Wywiad	56
Badanie fizykalne	57
Badania czynnościowe układu oddechowego	57
Pozostałe badania dodatkowe i laboratoryjne	67
Leczenie	68
Techniki inhalacyjne	69

Farmakoterapia	74
Alternatywne metody leczenia	80
Fizjoterapia oddechowa	82
Leczenie zaostrzeń	83
Prewencja i edukacja	94
Prewencja I-rzędowa (pierwotna)	94
Prewencja II-rzędowa (wtórna)	95
Prewencja III-rzędowa	95
Edukacja	97
 3. Alergiczny nieżyt błony śluzowej nosa — Andrzej Boznański, Iwona Wójcik	 101
Epidemiologia	101
Definicje. Obraz kliniczny. Patomechanizm	102
Czynniki ryzyka	105
Diagnostyka	106
Leczenie	109
Unikanie alergenów	109
Leki przeciwhistaminowe	110
Glikokortykosteroidy wziewne	112
Kromony	112
Leki obkurczające naczynia błony śluzowej	112
Leki cholinolityczne	113
Charakterystyka działania leków stosowanych w alergicznym nieżycie nosa	113
Wpływ wieku na stosowane leczenie	114
 4. Alergiczne choroby oczu — Ewa Willak-Janc	 117
Alergiczne zapalenie spojówek	118
Wiosenne zapalenie rogówki i spojówek	119
Atopowe zapalenie rogówki i spojówek	120
Olbrzymiobrodawkowe zapalenie spojówek	121
Zapalenie spojówek indukowane lekami	122
Leczenie alergicznych chorób oczu	122
Leki przeciwhistaminowe stosowane miejscowo	122
Kromony stosowane miejscowo	123
Glikokortykosteroidy stosowane miejscowo	123
 5. Alergia na leki — Ewa Willak-Janc	 125
Patomechanizm	125
Reakcje natychmiastowe zależne od IgE (typ I reakcji alergiczych)	126

Reakcje cytotoksyczne i cytolityczne zależne od przeciwciał (typ II reakcji alergicznych)	127
Reakcje zależne od kompleksów immunologicznych (typ III reakcji alergicznych)	127
Reakcje zależne od limfocytów T (typ IV reakcji alergicznych)	128
Objawy kliniczne	129
Rozpoznanie	130
Profilaktyka	131
Leczenie	134
6. Niepożądane reakcje na jodowe środki cieniujące — <i>Barbara Sozańska</i>	136
Charakterystyka i zastosowanie środków cieniujących	136
Działania niepożądane jodowych środków cieniujących	138
Grupy ryzyka	140
Leczenie	140
Zapobieganie	140
7. Anafilaksja — <i>Andrzej Boznański, Małgorzata Kajderowicz-Kowalik, Barbara Sozańska</i>	142
Czynniki odpowiedzialne za anafilaksję alergiczną	143
Leki	144
Pokarmy	144
Jady owadów	144
Białka obcogatunkowe	145
Preparaty krwiopochodne	145
Czynniki fizyczne	145
Czynniki odpowiedzialne za anafilaksję niealergiczną	145
Objawy kliniczne anafilaksji. Leczenie	146
8. Immunoterapia swoista — <i>Andrzej Boznański, Anna Łątkowska</i>	150
Definicje. Mechanizmy działania. Wskazania	150
Szczepionki alergenowe	152
Schemat dawkowania	153
Przeciwwskazania do immunoterapii swoistej	154
Modyfikacja immunoterapii swoistej	155
Bezpieczeństwo immunoterapii swoistej	155
Alternatywne drogi podawania szczepionek alergenowych	157
Kierunki rozwoju immunoterapii swoistej	158
Immunoterapia a szczepienia ochronne	159

9. Budowa, fizjologia i pielęgnacja skóry niemowląt i małych dzieci — Grażyna Szybejko-Machaj, Jacek Szepietowski	161
Anatomia i fizjologia skóry	161
Naskórek	162
Skóra właściwa	165
Tkanka podskórna	165
Przydatki skóry	165
Unaczynienie i unerwienie skóry	168
Funkcje skóry	168
Mechanizmy obronne	169
Termoregulacja	170
Resorpcja	170
Układ immunologiczny skóry	171
Pielęgnacja skóry dziecka	171
 10. Choroby alergiczne skóry — Grażyna Szybejko-Machaj, Zbigniew Machaj	 176
Atopowe zapalenie skóry (<i>dermatitis atopica</i>)	176
Występowanie	177
Czynniki genetyczne	177
Czynniki środowiskowe	177
Rola mechanizmów immunologicznych	178
Rola przeciwciał klasy IgE	179
Znaczenie swoistych alergenów	182
Wpływ czynników infekcyjnych	182
Rola neuropeptydów	183
Znaczenie świądu	183
Odmienności skóry atopowej	184
Kryteria rozpoznawania. Przebieg choroby. Obraz kliniczny	184
Różnicowanie	188
Leczenie	189
<i>Dermatitis plantaris sicca</i> („sweaty sock dermatitis”, juvenile plantar dermatitis)	193
Łupież biały (<i>pityriasis alba</i>)	194
Łupież letni łokci i kolan (summertime pityriasis of elbows and knees, sandbox dermatitis, <i>dermatitis aestivalis</i> , juvenile papular dermatitis) ...	194
Wyprysk zimowy (<i>eczema hiemalis</i> , winter eczema, asteatoic eczema, eczema craquelee, xerotic eczema)	195
<i>Allergisatio secundaria</i> (autosensitization dermatitis, autoeczematization) ..	195
Zapalenie „pieluszkowe” (diaper dermatitis, napkin dermatitis)	196
Wyprysk łojotokowy noworodków (<i>eczema seborrhoicum neonatorum</i>). ..	198
Zapalenie łojotokowe skóry (<i>dermatitis seborrhoica</i>)	198
Wyprysk kontaktowy (contact dermatitis, eczema e contactu)	200
„Shoe” dermatitis	207

Uczulenie kontaktowe na rośliny, kwiaty i pyłki (plant, flower and pollen contact dermatitis)	208
Wyprysk potnicowy (<i>eczema dyshidroticum</i>)	209
Wyprysk pieniążkowaty (<i>eczema nummulare, eczema microbicum</i>)	209
Reakcje alergiczne związane ze światłem	210
Fotodermatozy idiopatyczne	211
11. Alergie pokarmowe — Andrzej Boznański, Anna Łątkowska	217
Czynniki współdziałające w wystąpieniu i rozwoju alergii pokarmowej ..	218
Uwarunkowania genetyczne	218
Infekcje przewodu pokarmowego	218
Antybiotykoterapia doustna	219
Szczepienia ochronne	219
Dojrzałość bariery jelitowej	219
Niedobór sIgA	219
Alergia krzyżowa	220
Rola układu GALT	220
Alergeny pokarmowe najczęściej powodujące reakcje alergiczne ...	222
Objawy kliniczne	223
Reakcje uogólnione (systemowe)	223
Przewód pokarmowy	224
Skóra	225
Układ oddechowy	226
Wysiękowe zapalenie ucha środkowego	226
Narząd wzroku	226
Układ kostno-stawowy	227
Neuropatie, hiperkinezy i zaburzenia psychoemocjonalne	227
Diagnostyka alergii pokarmowych	228
Leczenie	233
Alergia na białka mleka krowiego	234
Diagnostyka	237
Leczenie	237
Profilaktyka alergii pokarmowych	239
12. Diagnostyka chorób alergicznych — wybrane zagadnienia	241
— <i>Astrid Hebrowska</i>	241
Testy skórne	241
Punktowe, testy skórne — skin prick test (SPT)	242
Testy śródskórne (intracutaneous test — ICT)	245
Naskórkowe testy płatkowe (NTP; testy Jadassohna-Blocha)	246
Oznaczanie surowiczych stężeń IgE	248
Oznaczanie alergenowo swoistych IgE	250
Skorowidz	254